

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Херсонський навчально-науковий інститут

Кафедра економіки

О8878

ЗАТВЕРДЖЕНО

Заступник директора з
навчальної роботи

к.т.н., проф. Дудченко О.М.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Competitiveness of the enterprise

рівень вищої освіти *другий (магістерський)*

тип дисципліни *вибіркова*

мова викладання *українська*

Робоча програма навчальної дисципліни «Конкурентоспроможність підприємства» є однією із складових комплексної підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня

галузей знань:

- 05 «Соціальні та поведінкові науки»;
- 07 «Управління та адміністрування»;

спеціальностей:

- 051 «Економіка»;
- 073 «Менеджмент»;
- 076 «Підприємництво та торгівля»;

освітніх програм:

- «Економіка підприємства»;
- «Економіка довкілля і природних ресурсів»;
- «Менеджмент організацій та адміністрування»;
- «Бізнес і приватне підприємництво».

«26» серпня 2024 року. – 18 с.

Розробник: Руснак А.В., доктор екон. наук, професор, професор кафедри економіки

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Конкурентоспроможність підприємства» розглянуто на засіданні кафедри економіки

Протокол № 1 від «26» серпня 2024 р.

В.о. завідувача кафедри _____

А.В. Руснак

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Конкурентоспроможність підприємства» розглянуто методичною радою ХННІ НУК.

Протокол № 01 від «28» серпня 2024 р.

Голова МР ХННІ НУК _____

О.М. Дудченко

© ХННІ НУК, 2024

©Руснак А.В., 2024

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни.....	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни.....	6
3. Передумови для вивчення дисципліни.....	6
4. Очікувані результати навчання.....	6
5. Програма навчальної дисципліни.....	7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	11
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....	11
8. Критерії оцінювання результатів навчання.....	14
9. Засоби навчання.....	14
10. Рекомендовані джерела інформації	14
Додаток.....	17

ВСТУП

Анотація

Освітньою програмою підготовки магістрів передбачено набуття здобувачами вищої освіти щодо об'єктивних закономірностей, механізму та особливостей сучасної конкуренції та конкурентоспроможності підприємства, а також набуття ними навиків та вмінь дослідження стану конкуренції, аналізу та оцінювання рівня конкурентоспроможності організації, розроблення та практичного застосування стратегії підтримування та нарощування її конкурентних переваг.

Програма передбачає комплексне застосування набутих компетенцій для: ідентифікації всіх видів конкурентних переваг, якими володіє підприємство, визначення тих, які мають бути досягнутими у майбутньому для поліпшення його конкурентоспроможності; використання чинників конкурентоспроможності для створення конкурентних переваг підприємства; оцінюванням рівня конкуренції в галузі; визначення масштабів конкурентного галузевого середовища підприємства і оцінювання розстановку сил на ринку; оцінювання конкурентоспроможності підприємства з використанням відповідних моделей та методики.

Дисципліна «Конкурентоспроможність підприємства» носить міждисциплінарний характер, вона забезпечує підготовку здобувачів вищої освіти до вивчення навчальних дисциплін «Стратегічне управління підприємством», «Економічна безпека підприємства», «Управління проектами».

Ключові слова: конкурентоспроможність, конкуренція, конкурентні переваги, оцінка, підприємство.

Annotation

The master's education program provides for students of higher education to acquire the objective laws, mechanism and features of modern competition and the competitiveness of the enterprise, as well as their acquisition of skills and abilities to research the state of competition, analyze and evaluate the level of competitiveness of the organization, develop and practically apply the strategy of support and expansion its competitive advantages. The program provides for the comprehensive application of acquired competences for: identification of all types of competitive advantages possessed by the enterprise, determination of those that must be achieved in the future to improve its competitiveness; use of competitiveness factors to create competitive advantages of the enterprise; assessing the level of competition in the industry; determination of the scope of the competitive industry environment of the enterprise and assessment of the balance of forces in the market; assessment of the enterprise's competitiveness using appropriate models and methods. The discipline "Competitiveness of the enterprise" is interdisciplinary in nature, it provides training for students of higher education to study the educational disciplines "Strategic enterprise management", "Economic security of the enterprise", "Project management".

Keywords: competitiveness, competition, competitive advantages, assessment, enterprise.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5,0	Галузі знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»; 07 «Управління та адміністрування»	Вибіркова	
Модулів - 2		Рік підготовки	
Змістових модулів - 2		1-й	1-й
Електронний адрес РНПД на сайті ХННІ НУК: http://www.kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/business-economics-b.html ; http://kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/social-economic.html http://kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/business-and-private-entrepreneurship.html ; http://kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/magisters-management.html	Спеціальності: 051 «Економіка»; 073 «Менеджмент»; 076 «Підприємництво та торгівля» Освітні програми: «Економіка підприємства»; «Економіка довкілля і природних ресурсів»; «Менеджмент організацій та адміністрування»; «Бізнес і приватне підприємництво»	Семестр	
Індивідуальне науково-дослідне завдання - Немає		1-й	1-й
Загальна кількість годин - 150		Лекцій	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3;		30 год.	12 год.
самостійної роботи студента – 6.		Практичні, семінарські	
		15 год.	6 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		90 год.	132 год.
	Індивідуальні завдання: - год.		
	Вид контролю: залік		
	Форма контролю: комбінована		
	Освітній рівень: другий (магістерський)		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Конкурентоспроможність підприємства» є формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1. Здатність ідентифікувати всі види конкурентних переваг, якими володіє підприємство, визначити ті, які мають бути досягнутими у майбутньому для поліпшення його конкурентоспроможності.

2. Здатність використовувати чинники конкурентоспроможності для створення конкурентних переваг підприємства.

3. Здатність здійснювати розрахунки, пов'язані з оцінюванням рівня конкуренції в галузі.

4. Здатність визначати масштаби конкурентного галузевого середовища підприємства і оцінювати розстановку сил на ринку.

5. Здатність застосувати моделі та методики оцінювання конкурентоспроможності підприємства.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення даної дисципліни є дисципліни загальнооекономічного спрямування.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти таких результатів навчання:

1. Визначати конкурентну позицію підприємства та його конкурентний статус.

2. Аналізувати причини та умови виникнення конкурентних переваг.

3. Обґрунтовувати та здійснювати вибір бази порівняння та показників для оцінювання конкурентоспроможності підприємства.

4. Здійснювати комплексну оцінку конкурентоспроможності підприємства.

5. Визначати конкурентні стратегії підприємства.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Концептуальні засади конкуренції та конкурентоспроможності підприємства

Тема 1. Предмет, мета і завдання дисципліни «Конкурентоспроможність підприємства»

Предмет і завдання дисципліни. Теоретичні основи та методична база управління конкурентоспроможністю організацій. Форми організації освітнього процесу, методичне та бібліографічне забезпечення курсу.

Джерела інформації: [1, с. 15-22; 2, с. 25-41; 5, с. 6-12; 10, с. 10-22].

Тема 2. Конкуренція та конкурентоспроможність: суть і роль у діяльності підприємства

Теоретичні засади конкурентних відносин. Сутність та види економічної конкуренції. Еволюція поглядів на конкуренцію. Конкуренція, як рушійна сила ринку. Елементи механізму конкурентної боротьби. Конкуренція й підприємство. Конкурентоспроможність суб'єкта конкуренції та її основні ознаки. Види конкурентоспроможності залежно від рівня й об'єкту аналізу.

Джерела інформації: [2, с. 45-49; 6, с. 55-65; 9, с. 49-52; 10, с. 25-35].

Тема 3. Конкурентне середовище підприємства

Основні складові конкурентного середовища. Модель «п'яти сил конкуренції» М. Портера та її елементи. Державна політика в сфері регулювання конкуренції. Рушійні сили ринку та інтенсивність конкуренції. Чинники, що впливають на силу конкурентної боротьби. Методи оцінювання інтенсивності конкуренції. Показники концентрації виробництва в галузі. Аналіз діяльності конкурентів. Інформаційне забезпечення та структура аналізу діяльності конкурентів. Методика побудови та інтерпретація конкурентної карти ринку та карти стратегічних груп.

Джерела інформації: [1, с. 55-75; 4, с. 71-81; 9, с. 55-75; 10, с. 56-80].

Тема 4. Конкурентні переваги підприємства

Сутність ключові чинники успіху: поняття та класифікація. Тактичні та стратегічні чинники конкурентної переваги підприємства. Властивості конкурентних переваг. Порівняльний характер конкурентних переваг. Залежність конкурентних переваг від конкретних умов і причин. Життєвий цикл конкурентної переваги. Сфери формування та реалізації конкурентних переваг. Концепція «ланцюга створення вартості» та її застосування при реалізації конкурентних переваг. Види та джерела формування конкурентних переваг.

Джерела інформації: [2, с. 99-108; 6, с. 88-95].

Модуль 2

Підходи до оцінки, забезпечення та управління конкурентоспроможністю підприємства

Тема 5. Стратегічний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства

Система конкурентних стратегій підприємства. Сутність поняття «конкурентна стратегія». Найбільш поширені класифікації стратегії ринкової конкуренції. Загальні стратегії конкуренції. Базові стратегії конкуренції. Стратегії конкурентної поведінки підприємства. Стратегії забезпечення конкурентоспроможності як комплексна стратегія. Ситуаційне проектування конкурентної стратегії. Адаптація стратегії конкуренції до особливостей динаміки ринку.

Джерела інформації: [3, с. 121-142; 5, с. 118-128].

Тема 6. Конкурентоспроможність товару та методи його оцінювання

Критерії та чинники конкурентоспроможності товару. Конкурентоспроможність продукції та послуг – основа формування конкурентоспроможності організації. Методи оцінювання конкурентоспроможності продукції. Якість товару (послуг) – основний важіль забезпечення його конкурентоспроможності. Оптимізація співвідношення ціни, якості та обслуговування як основна мета управління конкурентоспроможністю товару. Основні підходи до управління конкурентоспроможністю товару (послуг).

Джерела інформації: [3, с. 151-156; 5, с. 58-64; 10, с. 138-150].

Тема 7. Система та процес управління конкурентоспроможністю підприємства

Чинники, що визначають рівень конкурентоспроможності підприємства. Аспекти забезпечення конкурентоспроможності підприємства: виробничий, маркетинговий, фінансовий, інноваційний, організаційно-культурний, кадровий, управлінський. Методи оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства. Системно-процесний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства. Цикл управління конкурентоспроможністю.

Джерела інформації: [1, с. 158-168; 5, с. 171-192].

Тема 8. Розроблення та забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності

Концепція розроблення та забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності організації. Програми підвищення продуктивності та якості як складової програм забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Основні етапи розроблення програми підвищення конкурентоспроможності. Реалізація програми підвищення конкурентоспроможності та моніторинг її перебігу. Особливості конкурентних відносин в Україні. Перспективи розвитку українських компаній.

Джерела інформації: [2, с. 122-128; 9, с. 202-212].

5.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем дисципліни	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
		Лекції	Практична робота	Самостійна робота		Лекції	Практична робота	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1. Концептуальні засади конкуренції та конкурентоспроможності підприємства								
Тема 1. Предмет, мета і завдання дисципліни «Конкурентоспроможність підприємства»	18	2	2	14	18	2		16
Тема 2. Конкуренція та конкурентоспроможність: суть і роль у діяльності підприємства	19	4	2	13	19		2	17
Тема 3. Конкурентне середовище підприємства	19	4	2	13	19	2	1	16
Тема 4. Конкурентні переваги підприємства	19	4	2	13	19	2		17
Разом за змістовим модулем 1	75	14	8	53	75	6	3	66
Модуль 2. Оцінка та забезпечення конкурентоспроможності підприємства								
Тема 5. Стратегічний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства	19	4	2	13	19	2		17
Тема 6. Конкурентоспроможність товару та методи його оцінювання	19	4	2	13	19	2	1	16
Тема 7. Система та процес управління конкурентоспроможністю підприємства	19	4	2	13	19		2	17
Тема 8. Розроблення та забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності	18	4	1	13	18	2		16
Разом за змістовим модулем 2	75	16	7	52	75	6	3	66
Усього годин	150	30	15	105	150	12	6	132

5.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Предмет, мета і завдання дисципліни «Конкурентоспроможність підприємства»	2	
2	Конкуренція та конкурентоспроможність: суть і роль у діяльності підприємства	2	2
3	Конкурентне середовище підприємства	2	1
4	Конкурентні переваги підприємства	2	
5	Стратегічний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства	2	
6	Конкурентоспроможність товару та методи його оцінювання	2	1
7	Система та процес управління конкурентоспроможністю підприємства	2	2
8	Розроблення та забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності	1	
Разом		30	6

5.3. Самостійна робота

№ з/п	Вид роботи	Норматив	Кількість годин	
			Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4	5
1	Підготовка до лекцій	1 год. на 1 лекцію	15	6
2	Підготовка до практичних робіт	підготовка до практичних занять – 1-2 год/ 1 заняття	15	12
3	Підготовка до заліку	підготовка до контрольних заходів – 15 (30) год. на 1 захід	15	30
4	Підготовка до поточного модульного контролю		30	-
5	Виконання контрольної роботи	мінімум 15 годин на 1 роботу	-	30
6	Тема 1. Предмет, мета і завдання дисципліни «Конкурентоспроможність підприємства»		2	6
7	Тема 2. Конкуренція та конкурентоспроможність: суть і роль у діяльності підприємства		4	8
8	Тема 3. Конкурентне середовище підприємства		4	8

Продовження табл.

1	2	3	4	5
9	Тема 4. Конкурентні переваги підприємства		4	8
10	Тема 5. Стратегічний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства		4	8
11	Тема 6. Конкурентоспроможність товару та методи його оцінювання		4	8
12	Тема 7. Система та процес управління конкурентоспроможністю підприємства		4	8
13	Тема 8. Розроблення та забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності		4	6
Разом			105	132

Примітка. У дужках для заочної форми

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання:

для всіх видів занять:

- робота з літературою – опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольної-корекційної функції в умовах формальної освіти;

для лекційних занять:

- лекція – усний виклад навчального матеріалу, який характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованістю розумових образів, доведень і узагальнень;

- відеометод – використання відеоматеріалів для активізації наочно-чуттєвого сприймання; забезпечує більш легке засвоєння знань в їх образно-понятійній цілісності та емоційній забарвленості;

для практичних занять:

- практична робота – метод поглиблення і закріплення теоретичних положень навчальної дисципліни та формування вмінь і навичок їх практичного застосування шляхом виконання відповідно сформульованих завдань.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- письмовий контроль результатів навчання;
- усні відповіді на практичних заняттях;
- поточні модульні контрольні роботи у формі тестування (тестовий контроль);
- залік.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення здобувача вищої освіти оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заліку.

Питома вага заліку в загальній системі оцінок – **40 балів**. Право здавати заключний залік дається студенту, якій з урахуванням балів поточних оцінок і модульного контролю набирає не менше 60 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою поточних оцінок і оцінки заліку.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час виконання завдань практичних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7.1. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Практична робота

Бал	Критерії оцінювання
5	Робота виконана у встановлений термін. Виконана самостійно. Застосовувалися коректні методи обробки отриманих результатів. У висновках проведена коректна інтерпретація результатів.
4	Робота виконана у встановлений термін. Здобувач вищої освіти виконує практичну роботу згідно з інструкцією, іноді після консультації Здобувач вищої освіти описує спостереження; в цілому правильно складає звіт та робить висновки.
3	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Здобувач вищої освіти виконує завдання згідно з алгоритмом, іноді після консультації викладача; описує спостереження; складає звіт, що містить неточності у висновках та помилки.
2	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Здобувач вищої освіти виконує завдання згідно з алгоритмом, складений звіт містить неточності у висновках та помилки.
1	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Здобувач вищої освіти виконує практичне завдання під керівництвом викладача; складений звіт містить неточності у висновках та помилки.
0	Робота не виконувалася

Поточний модульний контроль у формі тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	15	14	12	11	9	8	6	5	3	2

7.2. Узагальнюючі результати поточного контролю знань

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання практичних робіт	6 роб. × 5 балів = 30 балів	6 роб. × 5 балів = 30 балів
Поточний модульний контроль	2 МКР × 15 балів = 30 балів	-
Виконання контрольних робіт	-	1 роб. × 30 балів = 30 балів
Всього	60	60

Контрольна робота (для заочної форми)

Бал	Критерії оцінювання
1	2
30	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, аргументовано і у правильній послідовності. Використані не тільки рекомендовані джерела інформації, а й новітні, самостійно знайдені у періодичних виданнях та в інтернет-ресурсах. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота достатньо ілюстрована, оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти вільно орієнтується в матеріалах.
20	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, логічно. Використані рекомендовані джерела інформації. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти орієнтується в матеріалах, у відповідях є неточності.
10	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено у правильній послідовності, але недостатньо повно. Недостатньо використані рекомендовані джерела інформації. Висновки сформульовані формально або не зв'язані з матеріалами роботи. В оформленні роботи є порушення вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти в цілому орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки та неточності.
5	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено безсистемно, висновки сформульовані формально або відсутні. Робота оформлена неохайно, з порушенням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи здобувач вищої освіти слабо орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки.
0	Роботу не виконано

Підсумковий контроль у формі заліку

Підсумковий контроль складається з тестування (1 тест на відповідність) та письмової відповіді на 2 контрольних питання.

Тестування

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Письмова відповідь (1 питання – 15 балів)

Бал	Критерії оцінювання
15	Здобувач вищої освіти вільно володіє матеріалом, дає вичерпну, повну відповідь на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
13	Здобувач вищої освіти орієнтується у матеріалі, дає не досить повну відповідь на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
10	Здобувач вищої освіти має уявлення про зміст питань, дає не досить повну відповідь на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
8	Здобувач вищої освіти має уявлення про зміст питань, дає нечіткі та неточні відповіді на поставлені та додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.
5	Здобувач вищої освіти має уявлення про зміст питань, дає нечіткі та неточні відповіді на поставлені питання, але не дає відповіді на додаткові.
0	Здобувач вищої освіти не орієнтується у матеріалах питання, не може відповісти на додаткові питання за змістом навчальної дисципліни.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

№ змістового модуля і теми		Денна форма		Заочна форма	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	T2	Практична робота № 1	5	Практична робота № 4	5
	T3	Практична робота № 2	5	Практична робота № 5	5
	T4	Практична робота № 3	5	Практична робота № 6	5
ПМК		Тест № 1	10	-	-
ЗМ 2	T5	Практична робота № 4	5	Практична робота № 4	5
	T6	Практична робота № 5	5	Практична робота № 5	5
	T7	Практична робота № 6	5	Практична робота № 6	5
	-	-	-	Контрольна робота	30
ПМК		Тест № 2	10	-	-
Підсумковий контроль		Залік, в т.ч.	40	Залік, в т.ч.	40
		Тестування	10	Тестування	10
		Відповідь	30	Відповідь	30
Сума			100		100

9. Засоби навчання

Технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, персональні комп'ютери з підключенням до мережі Інтернет.

При проведенні занять за дистанційною формою навчання використовуються дистанційні платформи й інформаційно-комунікаційні технології (Moodle, Google Classroom, DingTalk, ZOOM Cloud Meetings, Skype, Viber, WeChat, Telegram, соціальні мережі тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Должанський, І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємств. К. : Центр навчальної літератури, 2006.– 384 с.

2. Кузьмін, О.Є., Мельник О.Г., Романко О.П. Конкурентоспроможність підприємства: планування та діагностика: монографія. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2011. 180 с.

3. Лупак Р.Л., Васильців Т.Г. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. Львів : Видавництво ЛКА, 2016. 484 с.

4. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення : монографія / за заг. ред. О.Г. Янкового. Одеса : Атлант, 2013. 470 с.

5. П'ятницька Г.Т., П'ятницька Н.О., Шумська С.С., Федорченко Н.В., Гелич А.О., П'ятницький Д.В. Управління конкурентоспроможністю підприємств: підручник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. 700 с.

Допоміжна література

6. Романюк Л.М. Конкуреноспроможність підприємства: посібник до вивчення дисципліни. Кіровоград: КНТУ, 2014. 152 с.
7. Савченко А.С. Методичні підходи до системного аналізу інтегральних показників конкуреноспроможності підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 16. С. 67-71.
8. Савченко С.М. Критичний аналіз наявного методичного інструментарію оцінювання конкуреноспроможності підприємств. *Економіка та держава*. 2020. № 7. С. 79–84.
9. Стратегічне управління конкуреноспроможністю промислового підприємства : [монографія] / Й. М. Петрович, О. В. Кривешко, І. О. Ступак. За наук. ред. проф. Й. М. Петровича. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. 228 с.
10. Теоретичні, методологічні та практичні аспекти конкуреноспроможності підприємств : монографія / за загальною редакцією професора О. Г. Янкового. Одеса: Атлант, 2017. 514 с.
11. Управління конкуреноспроможністю підприємств у сучасних умовах: колективна монографія / за заг. ред. Шарко М.В. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2016. 177 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Case Україна. Періодичні видання, економічний огляд. – Режим доступу: <case-ukraine.com.ua>.
3. Головний економічний журнал України. – Режим доступу: <economist.net.ua>.
4. Сайт журналу «Бізнес Інформ». – Режим доступу: <www.businessinform.net>.
5. Сайт журналу «Проблеми економіки». – Режим доступу: <www.problecon.com>.
6. Сайт журналу «Економіка розвитку». – Режим доступу: <www.ed.ksue.edu.ua>.
7. Сайт журналу «Економічна теорія». – Режим доступу: <<http://www.etet.org.ua>>.
8. Сайт журналу «Актуальні проблеми економіки». – Режим доступу: <eco-science.net>.
9. Офіційні видання Верховної Ради України. – Режим доступу: <obcom.net.ua>.
10. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського – Режим доступу: <www.nbuv.gov.ua>.
11. Офіційний сайт Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова. – Режим доступу: <<http://nuos.edu.ua>>.
12. Офіційний сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка. – Режим доступу: <korolenko.kharkov.com>.

13. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України. – Режим доступу: <nplu.org >.

14. Офіційний сайт Львівської наукової бібліотеки ім. Василя Стефаника НАН України. – Режим доступу: <www.lsl.lviv.ua>.

15. Офіційний сайт Одеської державної наукової бібліотеки ім. М. Горького – Режим доступу: <odnb.odessa.ua>.

Розробник:
д.е.н., професор

А.В. Руснак

Питання для модульного контролю знань

Контрольні питання до 1-го модуля

1. Сутність та види економічної конкуренції.
2. Еволюція поглядів на конкуренцію.
3. Конкуренція, як рушійна сила ринку.
4. Елементи механізму конкурентної боротьби.
5. Конкуренція й підприємство.
6. Конкурентоспроможність суб'єкта конкуренції та її основні ознаки.
7. Види конкурентоспроможності залежно від рівня й об'єкту аналізу.
8. Основні складові конкурентного середовища.
9. Модель «п'яти сил конкуренції» М. Портера та її елементи.
10. Державна політика в сфері регулювання конкуренції.
11. Рушійні сили ринку та інтенсивність конкуренції.
12. Чинники, що впливають на силу конкурентної боротьби.
13. Методи оцінювання інтенсивності конкуренції.
14. Показники концентрації виробництва в галузі.
15. Аналіз діяльності конкурентів.
16. Інформаційне забезпечення та структура аналізу діяльності конкурентів.
17. Методика побудови та інтерпретація конкурентної карти ринку та карти стратегічних груп.
18. Сутність ключові чинники успіху: поняття та класифікація.
19. Тактичні та стратегічні чинники конкурентної переваги підприємства.
20. Властивості конкурентних переваг.
21. Порівняльний характер конкурентних переваг.
22. Залежність конкурентних переваг від конкретних умов і причин.
23. Життєвий цикл конкурентної переваги.
24. Сфери формування та реалізації конкурентних переваг.
25. Концепція «ланцюга створення вартості» та її застосування при реалізації конкурентних переваг.
26. Види та джерела формування конкурентних переваг.

Контрольні питання до 2-го модуля

1. Система конкурентних стратегій підприємства.
2. Сутність поняття «конкурентна стратегія».
3. Найбільш поширені класифікації стратегії ринкової конкуренції.
4. Загальні стратегії конкуренції.
5. Базові стратегії конкуренції.
6. Стратегії конкурентної поведінки підприємства.
7. Стратегії забезпечення конкурентоспроможності як комплексна стратегія.

8. Ситуаційне проектування конкурентної стратегії.
9. Адаптація стратегії конкуренції до особливостей динаміки ринку.
10. Критерії та чинники конкурентоспроможності товару.
11. Конкурентоспроможність продукції та послуг – основа формування конкурентоспроможності організації.
12. Методи оцінювання конкурентоспроможності продукції.
13. Якість товару (послуг) – основний важіль забезпечення його конкурентоспроможності.
14. Оптимізація співвідношення ціни, якості та обслуговування як основна мета управління конкурентоспроможністю товару.
15. Основні підходи до управління конкурентоспроможністю товару (послуг).
16. Чинники, що визначають рівень конкурентоспроможності підприємства.
17. Аспекти забезпечення конкурентоспроможності підприємства: виробничий, маркетинговий, фінансовий, інноваційний, організаційно-культурний, кадровий, управлінський.
18. Методи оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства.
19. Системно-процесний підхід до управління конкурентоспроможності підприємства.
20. Цикл управління конкурентоспроможністю.
21. Концепція розроблення та забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності організації.
22. Програми підвищення продуктивності та якості як складової програм забезпечення конкурентоспроможності підприємства.
23. Основні етапи розроблення програми підвищення конкурентоспроможності.
24. Реалізація програми підвищення конкурентоспроможності та моніторинг її перебігу.
25. Особливості конкурентних відносин в Україні.